

Doopformule

Matteüs 28:19

Matteüs 28:19 is de enige plaats waar een afwijkende "doopformule" wordt genoemd. Er is door diverse experts gesteld dat dit gedeelte ("in de naam van de Vader, Zoon en Heilige Geest") een latere toevoeging aan de brontekst is geweest. Door anderen wordt dit ten stelligste ontkend. Het is dus van belang hier onderzoek naar te doen.

De andere schriftplaats waar we het "zendingsbevel" eveneens tegen komen is Marcus 16:16,17 – "En Hij zeide tot hen: Gaat heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping. Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden."

Dit gedeelte uit Marcus –waarvan door sommigen betwijfeld wordt of het in de originele geschriften voorkwam en daarom in de NBG en NBV tussen teksthaken staat- vermeld de "Vader, Zoon en Heilige Geest" **niet** als "doopformule".

Stél dat het **niet** zo is; dat de Here Jezus inderdaad deze opdracht zó heeft gegeven als we lezen in Matteüs 28:19 en dat er dus géén sprake is van een toevoeging.. Dan is er een ernstig probleem! We moeten ons dan afvragen (en uit kunnen leggen) waarom de Apostelen de Here Jezus **ongehoorzaam** zijn geweest!

Hugo Bouter schrijft:

Moeten wij dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, of alleen in de naam van Jezus? De eerste doopformule is ontleend aan Matteüs 28:19: '(...) hen dopende tot de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest'. 'Tot' of 'in' is allebei goed. Het Gr. 'eis' geeft richting aan. [...] De tweede formule is ontleend aan Handelingen 2:38. Daar zegt Petrus inderdaad tot de Joden dat ze zich moeten laten dopen 'in de naam van Jezus Christus tot vergeving van zonden'. Het woordje 'in' is daar letterlijk 'op' (Gr. 'epi'), dat is op grond van de waarde van Zijn Persoon en werk — in het geloof aanvaard.

Wanneer we dus dopen in of op de naam van Jezus is dat ten eerste een doop op grond van Zijn Persoon en werk, dat door de dopeling gelovig aanvaard wordt. Ten tweede is het een doop gelijk aan de doop welke de Apostelen toepasten.

Volgens hem is er een onderscheid in de doop voor de Jood en de Heiden. Wanneer dat zo is, is het mogelijk dat er twee 'doopformules' naast elkaar bestaan.

Maar welke dienen we dan toe te passen? Gezien de rest van de gedeelten uit Handelingen, welke eerder zijn besproken, zal dan de keuze moeten zijn: de doop "in (of: op) de naam van Jezus" aangezien deze door de Apostelen consequent werd toegepast **voor zowel de Jood als de heiden**.

Wie de Bijbel serieus onderzoekt lijkt daarom tegen een echt probleem aan te lopen. Allerlei (menselijke) verklaringen vinden we over de doopformule en afhankelijk van de opvatting van de schrijver wordt ofwel de éne kant ofwel de

ándere kant op geredeneerd. Maar het kan toch niet zo zijn dat de Bijbel ook maar énjige onduidelijkheid geeft?

Het probleem ligt dan ook hier: van het Evangelie van Mattheüs zijn tegenwoordig alléén versies bekend van ná ca. het jaar driehonderd. Toen was reeds de Kerk van Rome in opkomst (325, Concilie van Nicea). De kerkvader Eusebius (260-330), die wel beschikte over één van de oudste handschriften van Mattheüs en in elk geval ouder dan wij tegenwoordig doen, haalt dit gedeelte uit Mattheüs aan. Daardoor is een reconstructie van de oorspronkelijke tekst mogelijk! Zijn citaat van Mattheüs 28:19 is:

"Gaat dan henen, dicipelt alle volken in mijn naam en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb."

The **Catholic Encyclopedia** moet dan ook toegeven:

"The baptismal formula was changed from the name of Jesus Christ to the words Father, Son, and Holy Spirit by the Catholic Church in the second century."

(vert.: "De doopformule **was veranderd** van de naam van Jezus Christus naar de woorden Vader, Zoon en Heilige Geest door de Katholieke kerk in de 2^e eeuw")

The **Jerusalem Bible**, een Engelse, RK, Bijbelvertaling vermeld als voetnoot:

"It may be that this formula, so far as the fullness of its expression is concerned, is a reflection of the liturgical usage established later in the primitive (Catholic) community. It will be remembered that Acts speaks of baptizing "in the name of Jesus,"..."

(vert.: Het is mogelijk dat deze formule, voor zover het de volledigheid van deze expressie betreft, **een weergave is van de liturgische gebruiken** in de latere Katholieke kerk. We wijzen er op dat de Handelingen spreken over dopen "in de naam van Jezus")

De **International Standard Bible Encyclopedia** stelt verder dat

"de trinitaire formule een weergave is van de latere liturgische gebruiken (..) de drie-eenheidsformule is wezensvreemd aan de Here Jezus' uitspraken".

Joseph Ratzinger, de huidige paus, toen hij nog Kardinaal was:

"De basisvorm van onze belijdenis van geloof kreeg gestalte gedurende de tweede en derde eeuw in connectie met de doopceremonie. Wat betreft de plaats van herkomst betreft, **de tekst komt uit de stad Rome.**"

Het zal voor sommigen van u wellicht als een schok komen, maar het is overduidelijk: er is door de Roomse Kerk **geknoeid met de Bijbel.**

Tot slot lezen we aandachtig wat Dr. C.I. Scofield opmerkt bij dit vers:

“Het woord ‘naam’ is in enkelvoud (..) het is **naam**, niet **namen**. Vader, Zoon en Heilige Geest: God is één (..)”

Scofield, uitgaande van de juistheid van deze tekst, concludeert zeer opmerkzaam dat er sprake is van één naam, dat de tekst in het enkelvoud is. En dat terwijl hier géén namen worden genoemd maar titels (Vader, Zoon, Heilige Geest).

Dit leidt eveneens tot de conclusie dat de weergave van deze tekst, in veel van onze huidige vertalingen, volstrekt onjuist moet zijn en dat Eusebius’ citaat van Matteüs 28:19 de enig juiste is mede aangezien deze ook overeenkomt met Marcus weergave alsmede de “methode van dopen” door de Apostelen.

We hebben:

1. Schrift met Schrift vergeleken;
2. De historische bronnen beschouwd;
3. De tekst zelf beschouwd.

De conclusie is mijns inziens daarom gerechtvaardigd dat –zoals zelfs de Rooms Katholieke kerk toegeeft- er sprake is van een “manipulatie” van de oorspronkelijke tekst door deze onjuist weer te geven en te verspreiden **om de eigen kerkleer te rechtvaardigen**.

Hoe dopen wij?

Wanneer wij dopen ín of óp “de naam van Jezus” handelen wij naar het voorbeeld van de Apostelen. Hun getuigenis is waar en onomstreden. Het kan niet zo zijn dat wanneer wij dopen op dezelfde wijze als de Apostelen dit een ‘aanvechtbare’ wijze van dopen is. Oók wanneer wij menen dat er géén wijzigingen zijn gemaakt aan de tekst van Matteüs 28 –hoewel de RK kerk dit inmiddels toegeeft- is de doop “in de naam van Jezus” een juiste, of op zijn minst te rechtvaardigen, wijze van dopen.

Tot slot moeten we nog wijzen op het volgende: het is niet de “juiste formule” welke een mens behoudt, maar.. **het geloof** en, in navolging daarvan, laat men zich dopen.

Bronnen:

- nl.wikipedia.org
- De Waterdoop, Oorzaak van verwarring (C. Haskellyadon)
- Opmerkingen over de christelijke doop, Hugo Bouter, Oude Sporen